

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse - HK-dir
Postboks 1093
5809 BERGEN

Vår ref.: 24/00596-4

Deres ref.: 24/00075

Dato:19.04.2024

Høringsuttalelse fra VID vitenskapelige høgskole om forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger

VID vitenskapelige høgskole takker for muligheten til å avgi høringssvar til forslag om ny forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger.

Om høringsforslagets § 2-3 Førstelektor og § 2-4 Dosent

Formuleringen av punkt e. i høringsforlaget § 2-3 Førstelektor og § 2-4 Dosent, kan føre til en uheldig praksis og sammenblanding av punktene b. og e. Høringsforslagets krav b. for både for førstelektor og dosent er relevant/omfattende relevant yrkes- eller undervisningserfaring, mens krav e. omhandler faglig utviklingsarbeid.

Det anses av VID som svært positivt at det i høringsnotatet vises til Frascati-manualen for å definere faglig utviklingsarbeid. Samtidig er det uheldig at høringsnotatet viser til, i utdanningssammenheng, at faglig utviklingsarbeid kan være «'produkter' [som] [...] læringsressurser og fagbøker». Dette er en vanskelig balansegang, som også er omtalt i Frascati-manualen. Like fullt er det, som hovedregel, naturlig å anse produksjon av læringsressurser og fagbøker som en del av utdanningsoppdraget til vitenskapelige stillinger, da som ordinære utdanningsaktiviteter og annet utdanningsrelatert aktivitet, og ikke nødvendigvis som kvalifisert og meritterende faglig utviklingsarbeid.

Selv om Frascati-manualens 9.33 stadfester at det er nære forbindelser mellom forskning og undervisningsaktiviteter i høyere utdanning, fremgår det av 2.76 («R&D's elements of novelty distinguish it from routine teaching and other work-related activities») og 9.35 («Fulfilment of the five criteria in the R&D definition distinguishes R&D from routine teaching and other work-related activities») at de fem kriteriene for å identifisere FoU må være tilstede for at «produkter» som læringsressurser og fagbøker skal kunne klassifiseres som faglig utviklingsarbeid. Det er følgelig ingen automatikk i det å klassifisere læringsressurser og fagbøker som faglig utviklingsarbeid, og i mange tilfeller vil ikke slike «produkter» kunne klassifiseres som dette.

Høringsforlaget punkt e. omtaler «... faglig utviklingsarbeid på høyt/høyeste nivå, i samsvar med internasjonale eller nasjonale standarder innen fagområdet/yrkesfeltet» men

unnlater å definere de standarder som det vises til. For å tydeliggjøre forskjellen mellom aktiviteten under de to punktene, bes det om at kriteriekravet blir spesifisert i punkt e, som for eksempel: «... faglig utviklingsarbeid på høyt/høyeste nivå, i samsvar med internasjonale eller nasjonale anerkjente kriterier og standarder innen fagområdet/yrkesfeltet»

Om høringsforslagets § 2-4 Dosent

Kravet er endret fra forsknings- og utviklingsarbeid til omfattende relevant yrkes- eller undervisningserfaring og vesentlige bidrag til faglig utviklingsarbeid på høyeste nivå. VID stiller seg positive til endringen, men mener at forskningsaktivitet, dersom aktuelt, også bør kunne telle positivt i et dosentløp, selv om det ikke er et krav. Det samme gjelder krav til førstelektor.

Om høringsforslagets § 2-5 Førsteamanuensis

VID støtter forslaget om skjerpede krav til førsteamanuensis, men vil allikevel bemerke at krav om forskningserfaring utover eget doktorgradsprosjekt vil kunne være en utfordring for de fagområdene VID allerede har utfordringer med å rekruttere førstekompetanse til. Dette kan imidlertid løses via de foreslåtte karriereplanene og det karrierefremmede arbeidet for stipendiater, men ikke for de ph.d.-kandidatene som ikke har hatt denne muligheten. Et mulig alternativ er derfor å åpne opp for å ansette uten slik erfaring i de tilfeller det ikke finnes andre kvalifiserte søkere. Det er også en innebygd fare i forslaget at vagt formulerte kriterier til kompetanse utover doktorgrad, kan bidra til at kompetanseforventningene i praksis strekkes for langt utover oppnådd doktorgrad.

Om høringsforslagets § 2-7 Utdanningsfaglig kompetanse

Kravene i den nye forskriften er beskrevet på et mer overordnet nivå, og det er lagt opp til en harmonisering av kravet for alle stillingskategorier. Det beskrives videre at institusjonen selv fastsetter utfyllende krav, og at Kunnskapsdepartementet oppfordrer til samarbeid mellom institusjonene for å så langt som mulig forhindre ubegrunnede forskjeller.

VID støtter harmoniseringen av kravet gjennom en felles definisjon av utdanningsfaglig kompetanse, på tvers av alle stillingskategoriene. Dette er viktig for å opprettholde rollen som særlig førstelektorer og dosenter har i vårt høyere utdanningssystem. Men, selv om departementet oppmuntrer til institusjonelt samarbeid, er det fare for at det blir uforholdsmessig store variasjoner i sektoren med tanke på utfyllende krav for hvert stillingsnivå. Noen felles holdepunkter vil bidra til å strukturere dette arbeidet på tvers av institusjonene, som vil også bidra til en bedre samhandlings- og samarbeidskultur i sektoren som en helhet. Felles holdepunkter vil også kunne lette bevegelse av ansatte i sektoren. VID foreslår at kravet om 200t opprettholdes, slik at det er større mulighet for at praksisen blir lik på tvers av institusjoner.

VID er ikke enig i at det er u hensiktsmessig at stillinger som krever mer forskningserfaring, som professorer, skal ha mer utdanningsfaglig kompetanse enn andre forskningsbaserte stillinger, som førsteamanuensis. Det er naturlig at professorer har mer omfattende faglig ansvar på institusjonene og, i lys av forskningsbasert undervisning, at dette ansvaret også innbefatter undervisning, veiledning og annen utdanningsrelatert aktivitet. Derfor bør det være differensierte krav til førsteamanuensis og professor.

Til slutt, da førstelektorer og dosenter skal, i henhold til § 2-3 Førstelektor punkt e. og § 2-4 Dosent punkt e. i høringsforslaget, bedrive faglig utviklingsarbeid (i lys av Frascati-manualens definisjon av faglig utviklingsarbeid), er det ikke bare naturlig, men også nødvendig at også disse vitenskapelige stillinger har de samme differensierte utdanningsfaglige kravene som førsteamanuensis og professor. Dermed bør de utdanningsfaglige kravene til førsteamanuensis og førstelektor være på samme differensiert nivå og de utdanningsfaglige kravene til professor og dosent være på samme differensiert nivå.

Om høringsforslagets § 3-2 Sakkyndig komité

VID støtter at det ikke lenger er nødvendig med sakkyndig vurdering av universitets- og høyskolelektor. Dette vil bidra til vesentlig ressursbesparelse for institusjoner som av gode grunner har og vil ha et sterkt innslag av universitets- og høyskolelektorer.

Om høringsforslagets § 3.4 Adgang til å søke opprykk

Forslaget om at det ikke lenger skal være mulig å søke opprykk til førsteamanuensis for universitets- og høyskolelektorer som tar ph.d. støtter opp under et tydeligere skille mellom dosentstigen og professorstigen. Samtidig er det mange høyskolelektorer som tar ph.d., og det bør kunne åpnes for å skifte «søyle» om den ansatte ellers oppfyller kriteriene for en førsteamanuensisstilling.

Om høringsforslagets § 4-4 Stipendiat

Krav om norskundervisning for kandidater som ikke kan dokumentere ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2 ved ansettelse er en betydelig endring, særlig for institusjoner som har ph.d.-grader som utelukkende tilbys på engelsk, og som har en betydelig andel internasjonale studenter. For studenter som ikke har planer om å bosette seg i Norge eller i et annet skandinavisk land etter endt ph.d. fremstår kravet som uhensiktsmessig.

Med vennlig hilsen

Bård Mæland
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevne signaturer.